

เทศน์เช้า วันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๘

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรม ธรรมะเป็นสัจธรรมที่แสวงหาของสิ่งมีชีวิต เพราะเป็น
ความยุติธรรม

ความยุติธรรมๆ ทุกคนเรียกร้องความเป็นธรรมๆ ถ้าความเป็นธรรม ถ้าเรามีสติปัญญา
กันนะ เราจะให้ความเป็นธรรมกับชีวิตนี้

ชีวิตนี้เราเกิดมาจากอวิชชา เกิดมาจากพญามาร ชีวิตนี้ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ
จริงตามสมมุติ จริงตามสมมุติไง ถ้าจริงตามสมมุติมันเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติเพราะมัน
สิ่งมีชีวิต มันต้องมีการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย การเกิด การแก่ การเจ็บ การตายมันมี
อวิชชาคือพญามารที่ปิดบังหัวใจนี้ไว้ แล้วเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันก็คิดตามจินตนาการ
ของกิเลสตัณหาความทะยานอยาก

ถ้าเป็นธรรมๆ ไร มันเป็นความจริง ถ้าเป็นความจริง เราอยู่กับความจริงนี้ ถ้าอยู่กับ
ความจริง อยู่กับความสุจริต อยู่กับความยุติธรรม อยู่กับความยุติธรรม มันจะตกทุกข์ได้ยาก
มันจะคาบซ้อนเงินซ้อนทอง มันก็เป็นเวรเป็นกรรมของสัตว์ กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา

ถ้ากุสลา ธมฺมา พระอรหันต์ในสมัยพุทธกาล พระสีวลีเป็นผู้มีลาภมากที่สุด ทุกตะ
เช็ญใจเป็นพระอรหันต์เหมือนกัน ฉันท้าวไม่เคยอิมเลย แต่ก็ยังเป็นพระอรหันต์เหมือนกัน

คำว่า “เป็นพระอรหันต์” เป็นอริยสัจ เป็นสัจจะความจริงที่ธรรมะขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอาสาวิชฌายาญาณทำลายอวิชชาในหัวใจ
ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้ววางธรรมวินัยนี้ไว้ ใครมีอำนาจวาสนา ใครมี
สติปัญญาขึ้นมา ผีกัดหัวใจของตน ถ้ามีสัจจะมีความจริงขึ้นมา เห็นไหม มันไม่ย่อท้อ มันไม่
ท้อแท้ แล้วสิ่งที่ไม่ย่อท้อ ไม่ท้อแท้เกิดมาจากไหน เกิดมาจากพระโพธิสัตว์ๆ พระโพธิสัตว์สร้าง

อำนาจวาสนาจิตใจดวงนี้จนมีอำนาจวาสนาขึ้นมา มันไม่อ่อนแอไง มันไม่อ่อนแอ มันไม่หลงไป
กับพญามารให้พญามารชักนำไป

ทั้งๆ ที่เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนานะ โลก อยากได้มรรคได้ผล ถ้า
อยากได้มรรคได้ผล ได้มรรคได้ผลด้วยความเป็นจริง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสาธุ สาธุ
เพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาวิธีอัสตรังขันธ์ตัวนี้

แต่ถ้าความโลภของกิเลสตัดทอนความทะยานอยากมันตะครุบเอา มันอยากได้ อยากดี
อยากเด่น อยากตะครุบเอา แล้วมันไม่เป็นความจริงทั้งสิ้น มันไม่เป็นความจริงทั้งสิ้นเพราะมัน
เข้ากับมารไง มันเข้ากับกิเลสไง มันเข้ากับความพอใจของตนไง

ความชอบใจ ความพอใจ ไม่ใช่ธรรม

ความเป็นธรรมๆ นะ ตรัสรู้เองโดยชอบโดยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรา
ประพฤติปฏิบัติเจียนตาย เจียนตายทั้งนั้นนะ ประวัติครูบาอาจารย์ของเรา กระเสือกกระสน
ขึ้นมาให้มันเป็นความจริง เป็นความจริงที่ไหน เพราะมันต้องเอาชนะตนเอง

แค่เอาชนะตนเองนะ ถ้ามีสติปัญญานะ มีสติปัญญา ทางวิทยาศาสตร์ทางโลกเป็น
ปัญญาอบรมสมาธิ คือทำให้สงบระงับได้ แค่สงบระงับนะ ถ้าเป็นสัมมาทิฐิความถูกต้องชอบ
ธรรมมันจะเป็นปัญญาอบรมสมาธิ

ไฉ่ว่างๆ ว่างๆ ไฉ้ที่มีความสุข

นั่นนะคิดเท่าไรก็ไม่รู้ ต้องหยุดคิด แต่ก็ต้องใช้ความคิด ความคิดนั้นเป็นความคิดให้
หยุดคิด แต่หยุดแค่แว็บๆ ถ้าหยุดได้สัมผัสหน้อยเดียวมันก็มีหัตถ์จรรยในใจของมัน เห็นไหม

นั่นนะถ้าเป็นสูงสุดของโลกเขาเป็นปัญญาอบรมสมาธิ คือไตร่ตรองธรรมะ คือพิจารณา
ธรรมะ

ของใคร

ของพระพุทธเจ้า เพราะเป็นธรรมวินัยเป็นศาสดา ไม่ใช่ของเรา เพราะเราคิดเองไม่ได้ เราคิดเองไม่เป็น แต่เราศึกษาค้นคว้ามาแล้วเราคิด คิดตามนั้น พอคิดตามนั้นมันก็มีเหตุมีผลไหงหยุด มันต้องหยุด มันไปไม่ได้หรอก

ที่มันไปได้มันเป็นเพราะความเป็นมาร เป็นอริชชา เป็นความไม่รู้ เพราะไม่รู้มันถึงไป แต่ถ้ามันคิดโดยธรรมะๆ ไหง แต่ธรรมะของใคร

แต่ถ้าเป็นการฝึกหัดปฏิบัติ ถ้ามีอำนาจวาสนานะ ถ้าปัญญาอบรมสมาธิแล้วมันเป็นสัมมาทิฏฐิถูกต้องชอบธรรม เพราะมันหยุด ก็ไ้แค่หยุด การเคลื่อนไหวแล้วหยุดนิ่ง แต่มันยังไม่ทำอะไรเลยนะนะ ถ้าไม่มีวาสนาก็แค่นั้นนะ

วาสนา วาสนามาจากไหนละ

นี่เิง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๔ อสงไขย เราเป็นคนอำนาจวาสนาน้อย อายุแค่ ๘๐ ปีเิง พระศรีอริยเมตไตรยข้างหน้าอายุ ๘๐,๐๐๐ ปีเิง สิ่งที่เราสร้างสมบุญญาธิการมามันต้องมีเหตุมีผล มันต้องมีที่มาที่ไปทั้งนั้นแหละ มันไม่ใช่เราคิดเองเออเอง คิดเองเออเอง เข้าใจเอง พอใจเอง ก็เลสทั้งนั้นนะ แต่มันไม่ฉงนใจเิง

ถ้ามันฉงนใจนะ เอ๊ะ! เฮ้ย! มันจริงหรือ มันต้องมีฝั่งตรงข้าม ครูบาอาจารย์ของเราจะตรวจสอบตลอดเวลา มันจริงหรือไม่จริงที่เราทำมาเิง

ฟังธรรมๆ สัจธรรมอันนั้นมาจากไหนเิง

ผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติที่ไม่มีอำนาจวาสนานะ มันไม่มีมาตั้งแต่ต้น มันไม่มี แล้วปัจจุบันนี้ก็สักแต่ว่ามันก็ไม่เิง ก็มันไม่มีเิง เพราะมันไม่มี เวลาพวกเราไม่ต้องมีขณะเิง พวกเราไม่ต้องมีอริยสัจเิง พวกเราไม่นิโรธ คือไม่เข้าใจ ไม่รู้อะไรเลยเิง ก็มันไม่มีเิง ก็มันไม่มีมาตั้งแต่ต้น ก็มันไม่มี แล้วเ็งปฏิบัติก็ปฏิบัติด้วยความไม่มี แล้วก็ไม่มีอะไรเลย

แต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านมีนะ มีสติ

เวลาอยู่กับครูบาอาจารย์ แค่มีสติสัมปชัญญะมันหยุดหมดนะ ใ้ที่พละมาๆ นั้นนะมันบ้า ใ้ที่หยุด เออ! ภูมิสติ เพราะมันไม่ใช่กาลเทศะ

ไม่มีใครถามอะไรเราเลย ไม่มีใครขออโงงเราเลย พล่ามๆ เหมือนคนบ้าเลย เฮ้ย! มันมี
ธรรมอะไร มันธรรมอะไรของมันวะ

ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา มีสติ ถ้ามีสติมันก็รู้แล้ว มันใช่หรือไม่ใช่ กาลเทศะมันเป็น
อย่างนั้นหรือ มันไม่ใช่อะไรทั้งสิ้นเลย มันไม่มีใครมาขออโงงให้พล่ามๆ เลย เอ็งอยากจะ
พล่ามๆ ของเอ็งคนเดียววันนั้นแหละ แต่ของเขานะ เขาหยุดได้ด้วยสติ แค่สติมันยับยั้งสิ่งนั้นได้
ทั้งหมดนะ

แล้วมีสติ สติแล้วมีการกระทำขึ้นมา ถ้ามันเป็นสัมมาสมาธิ ตัวเรารู้ตัว เพราะสมาธิมี
สติสัมปชัญญะพร้อม มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ มันถึงเป็นสัมมาสมาธิ

เพราะสัมมาสมาธิก็แค่มันหยุด สมถกรรมฐานๆ ที่เขาถูกดูแคลนกันอยู่นี้ไง นี่ไง เพราะ
สมถกรรมฐาน พวกสมณะ พวกสมาธิแก้กิเลสไม่ได้ แก้กิเลสไม่ได้

มันไม่มีสมาธิมันจะแก้อะไร เพราะมันแก้ก็ไม่มีใจ เพราะมันไม่มีก็ไม่ว่าง ไม่ว่างมันก็ไม่รู้จัก
สมาธิใจ ว่างๆ ว่างๆ นั่นอารมณ์ทั้งนั้นนะ มันไม่รู้

ถ้ามันรู้ มันรู้ นี่ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอานาปานสติ ไม่มีอะไรใหม่ ไม่มี องค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชวนชวายเป็น

ตั้งแต่คืนนี้ ถ้าเรานั่งลงแล้วนะ ถ้าไม่ตรัสรู้ เราจะไม่ลุกจากที่นั่งนั้นเลย จะตายก็ให้มัน
ตายคาบัลลังก์การภาวนานี้เลย

ตั้งแต่กำหนดอานาปานสติใจ เวลาจิตสงบเข้ามา บุพเพนิวาสานุสติญาณมันไป ดึงกลับ
มีสติสัมปชัญญะดึงกลับ จุตูปปาตญาณก็ดึงกลับ ดึงกลับ ถ้ามันไปก็ไปจบใจ ถ้ามันไปเลย ก็นี่
ไง อดีตไม่มีที่สิ้นสุด อนาคตไม่มีที่สิ้นสุด แล้วไปไหนล่ะ

ขนาดองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังดึงกลับ พอดึงกลับขึ้นมา อาสวัชยญาณ
ทำลายอวิชชา

ไม่มีอะไรใหม่ ไม่มี มรรคเกิดได้อย่างไร

“สุภัททะ เธออย่าถามให้มากไปเลย ศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนานั้นไม่มีผล”

ดวงใจดวงใดไม่มีมรรค ก็มันไม่มีใจ ก็มันไม่มีก็ไม่มีอะไรเลยใจ ก็มันไม่มีมาตั้งแต่ต้น แล้วปฏิบัตินี้ก็ไม่

ไม่มีได้อย่างไร ไม่มีก็จับต้องอะไรไม่ได้ใจ ถ้ามันมีสติ แล้วมีแล้วฝึกฝนขุดคุ้ยค้นคว้า ไข่ขุด คุ้ยค้นคว้านี้สำคัญมาก ถ้ามันขุดคุ้ยค้นคว้าไม่เป็นมันก็หาเหตุไม่เป็น เหมือนเราไปโรงพยาบาล “หมอ เป็นโรคอะไร” แล้วหมอตตรวจโรคไม่ได้ หมอค้นหาโรคเราไม่ได้ ก็รักษาตามอาการเท่านั้น ละ รักษาตามอาการเพราะไม่รู้ว่ามันเป็นอะไร รักษาตามอาการไป เพราะมันไม่มี ก็มันไม่รู้ ก็ตามอาการไป แล้วก็เวียนตายว้ายเกิดในวัฏฏะไม่มีวันจบไม่มีวันสิ้น

แต่ถ้ามันมี มันแก้เหตุ

มันต้องมี ไม่มีได้อย่างไร ไม่มี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอาสาชกษณญาณตรัสรู้เองโดยชอบ ถ้าไม่มีมันก็ไม่ชอบ ไม่ชอบมันก็หลงไหล มันก็พล่ามๆ ของมันอยู่นั่นนะ มันไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันเลย

แต่ถ้ามันจะเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมานะ หยุดพล่าม ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ตนต้องรู้ความผิดพลาดของตน ตนต้องรู้จักตน แล้วตนต้องควบคุมตนได้ ควบคุมตนได้แล้วทำตัวตนของเราให้สงบระงับเข้ามา เพราะอะไร

เพราะกิเลสมันอยู่ที่จิตที่จิต ตันเหตุอยู่ที่จิตที่เวียนว้ายตายเกิดในวัฏฏะนี้ ไม่ใช่บุคคลคนอื่น ไม่ใช่สังคม ไม่ใช่ใครๆ ทั้งสิ้น

จิตที่เวียนว้ายตายเกิดในวัฏฏะ เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดเป็นมนุษย์เกิดจากใคร เกิดจากพ่อจากแม่ จากพ่อแม่ใช่ไหม จิตเอ็งต่างหาก จิตที่ปฏิสนธิในไข่ ในครรภ์ ในน้ำคร่ำ ในโอปปาติกะ การกำเนิด ๔ การเกิด เกิดในกำเนิด ๔ นี้เท่านั้น โอปปาติกะ เทวดา อินทร์ พรหม นั่นไง นั่นก็เกิดโอปปาติกะ ในไข่ ในครรภ์ น้ำคร่ำนั่นนะ ดุสิ เชื้อโรคนั่นนะ มันอยู่ไหน สิ่งมีชีวิตทั้งนั้น แล้วเกิดจากไหนละ เกิดจากกรรม กรรมดี กรรมชั่ว

ถ้ามีวาสนา มีวาสนาหน่อยมันจะได้คิดเป็น คิดได้ ไม่มีวาสนามันพล่ามๆ สงออกไป หนุน บ้าบอคอกแตก

ถ้ามันเป็นธรรมๆ มันระงับที่ตัวเรานี่ อตุตา หิ อตุตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ตนต้องแก้ไขตนให้ได้ก่อน สอนตนให้ได้ก่อนเถอะ สอนตน สอนตน สอนตนให้ได้ก่อน ก่อนที่จะไปสอนคนอื่น ถ้ามันไม่มีความจริง จะเอาอะไรไปสอนเขา มันก็พาล่ามๆ เหมือนกันทั้งนั้นนะ

ถ้าเป็นความจริงๆ นะ คนที่เขาแสวงหา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านอยู่ในป่าในเขาของท่านนะ ใครแสวงหาท่านต้องกระเสือกกระสนไปหาท่าน ถ้าไปหาท่านแล้ว ไปหาท่านยังไม่รับเลย

นี่ไง ถ้าเป็นฆราวาส เป็นโลก มันก็เป็นโลก เป็นแค่ระดับของท่าน ของผู้ที่ภาวนา ภาวนาแค่นั้น แล้วภาวนาๆ ตอนนี่ ทุกคนเห่อเหิมทะเยอทะยานไง จะพันทุกข์ๆ ไร ก็เป็นเหยื่อทั้งนั้นนะ ไปเป็นเหยื่อเขา บรรลุธรรมๆ เอาธรรมะมาเป็นสินค้า เอาเป็นธุรกิจ มันเป็นศาสนาที่ไหนล่ะ

ศาสนาเป็นทาน เป็นการให้ ให้โดยไม่หวังผลใดๆ ทั้งสิ้น การให้ทานที่สูงที่สุดคือการทิ้งแหวน การให้ทานโดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้น มันได้ผล

ไฉนนี่เหมือนธุรกิจเลยนะ มันจะได้อะไรขึ้นมา มันจะมีอะไรขึ้นมา มันจะจับต้องสิ่งใดขึ้นมา เป็นธุรกิจไปเลย แล้วแลกเปลี่ยน แลกเปลี่ยนอะไร

ถ้าเป็นธรรมๆ ให้ด้วยความเป็นทาน ไม่หวังผลตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้น เพราะว่าไม่หวังผลตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้นมันถึงสืบต่อๆ กันไปไง จากรุ่นสู่รุ่นไง ถ้าจากรุ่นสู่รุ่นมันก็เป็นธรรมไง ไฉนนี่มันจะเอาสิ่งใดมาเป็นประโยชน์กับตัวเองไฉน

สอนตนให้ได้แล้ว เพราะอะไร เพราะวิมุตติสุขๆ มันปล่อยวางหมดนะ มันเป็นเรื่องของโลก มันเป็นเรื่องสรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง มันแปรปรวนตลอด แล้วมันจับต้องสิ่งใดไม่ได้มูลค่าเดียวกับเฟื่องฟู เดี่ยวก็ยุบยอบ มูลค่าต่างๆ มันเจริญแล้วมันเสื่อมลงเป็นเรื่องธรรมดาเสื่อมจนไม่มีค่าแล้วกันล่ะ แล้วสิ่งที่ไม่มีความแล้วแข็งไปตะครุบ มันได้อะไร

นี่ไง โลกธรรม ๘ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ ยศถาบรรดาศักดิ์มันก็เป็นยุคเป็นคราวเวลาพอมันเสื่อมค่าแล้ว ให้ก็ไม่เอานะ ให้ เป็นภาระต้องดูแลด้วย แต่เวลามันบูมนะ ไฉนไฮ! คนแสวงหากันทั้งนั้นนะ แล้วมันได้อะไรขึ้นมา

คูสิ ดูทางธุรกิจ เวลาสายพันธุไม้ ใ้โฮ! ต้นเป็นล้านๆ สิบๆ ล้าน พอเลิกเห่อ จบเลยนะ กลายเป็นหญ้าที่มันอยู่ข้างทาง แต่เวลามันเห่อ มันเห่อขนาดนั้นนะ แล้วถ้ามีสติปัญญา จะไป วุ่นวายอะไรกับเรื่องอย่างนี้ ถ้ามีวิหารธรรมในหัวใจด้วย จบเลยนะ

จะสอนเขาต่อเมื่อคนที่เขาเจ็บไข้ได้ป่วย เขาไปแล้วเขาพร้อมไปหาหมอ คือคนที่เขา สนใจ คนที่เขาแก้จิตๆ ใจ

เวลาแก้จิตๆ หลวงปู่่มั่นนะ เวลาเตือนพระตลอดเวลา เวลาท่านจะนิพพานไป “หมู่คณะ รับปฏิบัติเข้ามานะ แก้จิตแก้ยากนะ คนแก้หายาก ผู้เฒ่าจะแก้วะ”

จะแก้เพราะท่านรู้จักวาระจิต ท่านรู้จักจิตตภาวนา

ใ้พล่ามๆ มันไม่มีเนื้อหาสาระอะไรเลย

ถ้าคนที่เขาเจ็บไข้ได้ป่วยเขาไปหาหมอ เขาก็อยากหาย คนที่ประพฤติปฏิบัติเขาติดขัด ของเขา ถ้าคนที่ประพฤติปฏิบัติของเขานะ เขารู้้นะ เพราะอะไร เขาฝึกหัดสมาธิแล้ว แล้วมันไป ไม่ได้ ถ้าเขาฝึกหัดสมาธิแล้ว เวลาบุคคลคู่ที่ ๑ เขาเห็นกิเลสแล้วเขาไปไม่ได้ นั่นนะ มันแก้ อย่าง นั้นมันถึงจะเป็นประโยชน์ เวลามันเป็นประโยชน์ มันเป็นวิธีการแก้จิต ไม่ใช่พล่ามๆ มันเรื่องไร สาระ มันเรื่องน่าอาย น่าอาย น่าอายมากๆ มันไม่เป็นอย่างนั้นหรือกวดปฏิบัตินะ

วัดปฏิบัติเขาปฏิบัติของเขา คนที่แสวงหาเขาแสวงหาขนาดไหน เขาแสวงหามาแล้ว สิ่ง ที่เขาแสวงหามันสมควรหรือไม่สมควร

มันเป็นไปได้ยาก การฝึกหัดประพฤติปฏิบัติไป ฟังธรรมๆ สิ่งที่เขาแสวงหา แก่นของกิเลส คือทิวฐิมานะในหัวใจของตน อารมณ์ความรู้สึกมันเกิดดับๆ อยู่แล้วแหละ แล้วมันก็ไม่ทำอะไร เลย ก็มันเกิดดับไป มันไม่มีอะไรเลย มันว่างเปล่าไป มันไม่มีอะไรเลย ก็มันไม่มีอะไรเลยไป

ใ้โฮ! เวรกรรม

ถ้าเขาไม่มีอะไรเลยมันก็เป็นสังคัมของเขา สังคัมของโลกเขาคิดกันอย่างนั้น แล้วเขาเป็น อย่างนั้นเพราะอะไร เพราะเขายังพิสูจน์และตรวจสอบไม่ได้

สังคมกรรมฐานมันพิสูจน์ตรวจสอบมาจากหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นแล้ว หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านสร้างกรรมทายาทของท่าน มันต้องมีทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ ขณะนิโรธ นิโรธดับทุกข์ด้วยมรรค ๘ สมบูรณ์แบบ เห็นไหม มันเป็นจริงอย่างไร มันมีการพิสูจน์และ ตรวจสอบ แล้วเป็นอย่างใด ทำอย่างใด เหลืออะไร พระพุทธศาสนาจนถึงแวววาว พระพุทธศาสนาจนถึงมีคุณค่าไ้ มันถึงแก้ทุกข์ได้ตามความเป็นจริงใจ

ไ้ฉันไปตามกระแสสังคม เหล็กกันพังกๆ หนึ่ง ไฟไหม้ฟางไ้ แล้วก็จบกันแค่นั้นไ้ แล้ว พระพุทธศาสนาไ้แค่นี้หรือวะ แหกกันไปก็แหกกันมา

เฮ้ย! ไ้ไม่ต้องแหกไ้ได้ เดียวนี้เขากดเอาๆ คุ้! แสงมันมีร้อยแปดพันเก้า มันเรื่องไร้สาระ มากๆ เลย ชีวิตเราเกิดมาเพื่อควาไร้สาระหรือวะ แล้วบวชมาเป็นพระด้วย แล้วเป็นพระที่ไร้ สาระมันน่าอาย

ถ้าเป็นพระที่ติงามเขามีสติของเขา เขาต้องฝึกตัวตนของเขา แล้วการเคลื่อนไหว การ เหยียดการคู้ มันรู้้อยู่ในตัวของมันอยู่แล้ว ถ้ามีสติสัมปชัญญะไ้ แล้วถ้าเป็นความสงบมันต้อง ถนอมรักษา

การรักษา ชำนาญในวสี ชำนาญในวสีแล้วยกขึ้นสู่วิสสนาไ้ ไ้นั่นแหละมันมีแล้ว พอ มันมี มันเสื่อม มันเจียนตาย จิตเสื่อม

จิตมีเจริญแล้วเสื่อม เพราะไ้ไม่มีอะไรเลยก็ไ้ไม่เคยมี แล้วก็ไ้ไม่เคยเสื่อม ก็มันไม่มีมันจะ เสื่อมไ้ได้อย่างไร ก็มันไม่มี แต่ถ้าของมันมีนะ มันมีมูลค่า มันมีเสียมค่า

แล้วถ้ามูลค่าโดยธรรม เวลามันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา วิหารธรรมๆ มันมีมูลค่า มากกว่าโลกธรรม ๘ มีลาภเสียมลาภ มียศเสียมยศ มันมีมูลค่ากว่านั้นหลายร้อยหลายพันเท่า จนสิ่งนั้นไ้ไม่มีมูลค่าจะเข้ามาสู่ใจดวงนั้นไ้ได้ ถ้ามันเข้ามาไ้เขาก็ไ้ไม่แสวงหาไ้ เขาก็ไ้พล่ามๆ บ้าบอคอแตกไ้ ไ้พล่ามๆ ไ้มันนะมันฟ้องถึงว่ามันไ้ไม่มีมูลค่า เอวัง